

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

L. Maliuta, Doctor of Economics, Professor; H. Marushchak

THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM OF THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Сучасний етап розвитку глобальної економіки характеризується високою динамікою ринкових змін, посиленням конкурентного тиску та тотальною цифровізацією бізнес-процесів [2]. В умовах формування інформаційного суспільства забезпечення економічної безпеки (ЕБ) підприємства стає стратегічною вимогою, що визначає його здатність до стабільного функціонування та розвитку [1]. ЕБ розглядається як стан захищеності від зовнішніх і внутрішніх загроз, які можуть призвести до значних фінансових, репутаційних або операційних втрат [3].

Особливої актуальності ця проблематика набуває у сфері готельно-ресторанного бізнесу (ГРБ), що є високоризиковим сектором через інтенсивну взаємодію з клієнтськими даними, великі обсяги онлайн-транзакцій та залежність від зовнішніх цифрових платформ (систем бронювання) [4]. Таким чином, цифрові технології трансформуються з допоміжного інструменту в основний механізм управління ризиками та ключову складову архітектури економічної безпеки підприємств ГРБ.

Ефективне використання цифрових технологій дозволяє систематизувати контроль за ключовими бізнес-процесами та мінімізувати ризики, пов'язані з людським фактором і шахрайством [4]. Важливим напрямом є оптимізація внутрішніх процесів за допомогою сучасних інформаційних систем. Зокрема, впровадження спеціалізованих CRM-систем (наприклад, Fidelio, Vnovo) автоматизує процеси бронювання, обліку лояльності, сегментації клієнтів і фінансової аналітики. Це сприяє запобіганню помилок при ручному внесенні даних, зменшенню ймовірності втрати клієнтів через неякісний сервіс (ризик репутаційної ЕБ) та прогнозуванню завантаженості (ризик недоотримання доходу). Інтегровані ERP-системи забезпечують контроль над запасами, закупівлями, витратами та доходами в режимі real-time. Це дає змогу оперативно виявляти несанкціоновані списання або надлишкові витрати, що є прямим інструментом захисту фінансового ресурсу підприємства. POS-системи, своєю чергою, гарантують точність і прозорість розрахункових операцій. Використання Big Data та бізнес-аналітики (BI) стає критично важливим для формування стратегічної безпеки [2,4]. Інструменти, що аналізують фінансові потоки, моніторять key performance indicators (KPI), а також прогнозують попит і цінову еластичність, дозволяють своєчасно виявляти відхилення (аномалії) у роботі підприємства. Це забезпечує можливість превентивного реагування на потенційні загрози, такі як падіння попиту, нераціональне використання ресурсів або недобросовісні дії персоналу.

В умовах тотальної цифровізації кіберзахист стає ключовим складником економічної безпеки підприємства. Безпека інформаційних активів безпосередньо пов'язана з фінансовою стабільністю та репутаційною стійкістю бізнесу [3,4]. Одним із пріоритетних напрямів захисту є забезпечення безпеки даних і транзакцій. Підприємства готельно-ресторанного бізнесу повинні впроваджувати сучасні засоби шифрування (end-to-end encryption) для захисту персональних даних клієнтів

відповідно до вимог GDPR та аналогічних регуляцій, а також для безпечного оброблення фінансової інформації, зокрема даних платіжних карток. Не менш важливим аспектом є управління доступом до інформаційних систем. Впровадження багаторівневої автентифікації (MFA), чітке розмежування прав користувачів відповідно до принципу мінімальних привілеїв (Least Privilege) та постійний моніторинг мережевого трафіку допомагають запобігти несанкціонованому доступу й інсайдерським загрозам [3,4]. Особливу увагу слід приділяти резервному копіюванню та хмарним рішенням. Регулярне створення резервних копій даних, зокрема із використанням хмарних сервісів із підвищеним рівнем захисту, забезпечує можливість швидкого відновлення бізнес-процесів після кібератак (наприклад, вірусів-вимагачів) або технічних збоїв. Це мінімізує прості та фінансові втрати підприємства.

Крім того, цифровізація виступає інструментом формування довіри клієнтів і позитивного іміджу підприємства. Прозорість і надійність цифрової інфраструктури, зокрема безпека онлайн-платежів і швидке вирішення проблем через чат-боти, підвищують рівень задоволення клієнтів і знижують ризик репутаційних втрат, спричинених технічними чи інформаційними інцидентами. Надійна цифрова інфраструктура демонструє відповідальність бізнесу та його готовність до викликів сучасного цифрового середовища [5].

Отже, цифрові технології сьогодні є не лише інструментом підвищення ефективності бізнес-процесів, а й невід'ємним елементом системи економічної безпеки підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Вони сприяють комплексному контролю, прозорості фінансових операцій і своєчасному виявленню ризиків, забезпечуючи стабільність і конкурентоспроможність підприємства. Використання сучасних IT-рішень та засобів кіберзахисту формує довіру клієнтів, зміцнює репутацію й дозволяє бізнесу впевнено функціонувати в умовах цифрової економіки.

Література

1. Гесць В. М. Економічна безпека: концептуальні засади формування та механізм реалізації : монографія. Київ : КНЕУ, 2017. 450 с.
2. Захаров О. І. Цифрова економіка: стратегії розвитку та безпекові виклики : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 312 с.
3. Шевчук В. О., Мельник Л. Г. Безпека підприємницької діяльності в умовах цифрової трансформації : монографія. Львів : Магнолія, 2021. 380 с.
4. Бланк І. О., Семенова К. П. Вплив IT-рішень на фінансову безпеку готельного бізнесу. Економіка та фінанси. 2022. № 3 (121). С. 15–24.
5. Міністерство цифрової трансформації України. Звіт про цифрову трансформацію економіки України, 2023. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (Дата звернення: 10.11.2025).